Ebelikte
Değişen Paradigmalar

Kanıta Dayalı Bakım, Dijital Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik

Editörler
Doç. Dr. Reyhan AYDIN DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Sebahat HÜSEYİNOĞLU

Vizetek
Yayıncılık

Ebelikte Değişen Paradigmalar

Kanıta Dayalı Bakım, Dijital Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik

Editör

Doç. Dr. Reyhan AYDIN DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Sebahat HÜSEYİNOĞLU

Yazarlar

Aleyna YILDIZ - Aslı EKER - Aslıhan TURAN - Bahar BALCIOĞLU - Çağla KAFAOĞLU
Demet AKTAŞ - Ebru ÇALIŞKAN - Ebru GÖZÜYEŞİL - Elif YILMAZ KARAYİĞİT
Elnaz KARAMELIKLI - Emel KESKİN - Emine TEKELİ - Gizem Buse KIZILYER
Gülistan ACABAN - Hülya TOSUN - İpek TURAN - Kübra Nur KILIÇ - Melike ÖZTÜRK Merve
AFACAN SATIOĞLU - Merve AKINCI - Nazlı Seval KURT - Nilay GÖKBULUT
Nuray DORUKBAŞI - Nurdan Kaya YILMAZ - Nükhet KAÇAR - Sebahat HÜSEYİNOĞLU Selin
BOSTANCI - Selin Nur ALTUN - Serap ÖNER - Sevda ELKATMIŞ - Simge ÇETİN Sümeyye
ALTIPARMAK - Şeyma KARABULUT BOZAL - Yaren AYGÜN - Yaren Buse CANTİMUR

E-ISBN: 978-625-382-507-2

DOI: 10.54637/vizetek.9786253825072

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Büşra KULAKSIZ

Kapak Tasarımı: Ahmet TUNÇDEMİR

Dizgi & Mizanpaj: Samet TORUN

Yayım: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF Elektronik

Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Vizetek Yayıncılık

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Normal Doğumun Desteklenmesinde Güncel Yaklaşımlar 3
Aleyna YILDIZ
Yaren Buse CANTİMUR

2. BÖLÜM

Yenidoğan Bakım ve Değerlendirmesinde Kullanılan
Teknolojik Uygulamalar ve Ebenin Rolü 27
Aslı EKER
Çağla KAFAOĞLU

3. BÖLÜM

Kanita Dayali Ebelik Uygulamalari ve Klinik Karar Verme..... 52
Aslıhan TURAN
İpek TURAN

4. BÖLÜM

Afet ve Acil Durumlarda Ebelik Bakımı..... 75
Bahar BALCIOĞLU
Sebahat HÜSEYİNOĞLU
Reyhan AYDIN DOĞAN

5. BÖLÜM

Medyanın Kadın Genital Estetiği Algısına Etkisi: Ebelik Perspektifi..... 87
Ebru ÇALIŞKAN

6. BÖLÜM

Kadınlar Doğumu Nasıl Hatırlar?
Doğum Hafızasında Kavramdan Uygulamaya Ebelik Yaklaşımı.....107
Elif YILMAZ KARAYİĞİT
Nurdan KAYA YILMAZ

7. BÖLÜM

Tele Sağlık Mobil Sağlık ve Uzaktan Hasta İzleme 135
Elnaz KARAMELİKLİ

8. BÖLÜM

Saygılı Annelik Bakımı Bağlamında
Kadın Hakları ve Obstetrik Şiddetin Önlenmesi 156
Emel KESKİN
Merve AFACAN SATIOĞLU

9. BÖLÜM

Geleceğin Ebeliği: Mesleki Otonomi, Liderlik ve Yeni Roller.....173
Emine TEKELİ
Sevda ELKATMİŞ

10. BÖLÜM

Dijital Sağlık Okuryazarlığı, Etik,
Mahremiyet ve Sağlıkta Eşitsizlikler.....204
Gizem Buse KIZILYER
Nuray DORUKBAŞI

11. BÖLÜM

Giyilebilir Teknolojiler ve Dijital Maternal-Fetal İzlem.....220
Gülistan ACABAN
Serap ÖNER

12. BÖLÜM

Perinatal Ruh Sağlığı;
Kavramsal Çerçeve Ve Bütünleşik Bakımda Ebeblik 235
Hülya TOSUN

13. BÖLÜM

İklim Krizi ve Gıda Güvencesi Kesişiminde Emzirme:
Sürdürülebilir Ekolojik Müdahaleler 268
İpek TURAN
Aslıhan TURAN

14. BÖLÜM

Abölesan Gebelerde Emzirme Süreci:
Öz-Yeterlilik ve Başarının Artırılmasında Ebelik Yaklaşımları.....284
İpek TURAN
Ebru GÖZÜYEŞİL

15. BÖLÜM

İklim Değişikliği ve Maternal-Perinatal Sağlık 299
Merve AKINCI
Kübra Nur KILIÇ

16. BÖLÜM

Ana-Çocuk Sağlığında Dijital Sağlık ve
Yapay Zekâ Tabanlı Uygulamalar: Ebelik Perspektifi 331
Nazlı Seval KURT
Melike ÖZTÜRK

17. BÖLÜM

Doğumda Ebe Liderliğinde Bakimin Maternal Sonuçlara Etkisi 345
Nilay GÖKBULUT
Demet AKTAŞ
Nükhet KAÇAR

18. BÖLÜM

Ebe Liderliğinde Bakım Modelleri ve Bakımın Sürekliliği.....358
Sebahat HÜSEYİNOĞLU
Sevda ELKATMİŞ

19. BÖLÜM

Mobil Sağlık, Tele-Ebelik ve Uzaktan Bakım Modelleri 375
Selin BOSTANCI

20. BÖLÜM

Ebelik Eğitiminde Sanal Gerçeklik Artırılmış Gerçeklik ve
Karma Gerçeklik Destekli Simülasyon 388
Selin Nur ALTUN

21. BÖLÜM

Doğum Ağrısının Yönetiminde Farmakolojik Olmayan
Güncel Yaklaşımlar.....401
Simge Çetin
Sümeyye Altıparmak

22. BÖLÜM

Sürdürülebilir ve Yeşil Ebelik Uygulamaları 425
Şeyma Karabulut Bozal
Sümeyye Altıparmak

23. BÖLÜM

Travma Bilgili Ebelik Bakımı ve Psikososyal Yaklaşımlar.....436
Yaren AYGÜN

24. BÖLÜM

Emzirme, Laktasyon ve Anne-Bebek Bağlanmasında
Güncel Yaklaşımlar.....469
Yaren Buse CANTİMUR
Aleyna YILDIZ

ÖN SÖZ

Bilimsel bilginin hızla geliştiği, dijital teknolojilerin sağlık hizmetlerinin her aşamasında daha görünür hâle geldiği ve iklim değişikliği gibi küresel sorunların anne ve yenidoğan sağlığına ilişkin yeni sorumluluklar doğurduğu günümüzde, ebelik mesleği çok boyutlu bir dönüşüm yaşamaktadır. Bu dönüşüm yalnızca bakımda kullanılan yöntem ve araçlarla sınırlı değildir; kadının gereksinimlerini, tercihlerini ve haklarını merkeze alan bir yaklaşımı, bilimsel kanıtların klinik kararlara yansıtılmasını, bakımın sürekliliğini ve sağlık hizmetlerine hakkaniyetli erişimi de kapsamaktadır. **"Ebelikte Değişen Paradigmalar: Kanıta Dayalı Bakım, Dijital Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik"** başlıklı bu eser, söz konusu dönüşümü ebelik disiplininin farklı boyutlarıyla birlikte ele alma amacıyla hazırlanmıştır.

Kitabın ilk ana teması olan **"Kanıta Dayalı ve Kadın Merkezli Ebelik Bakımı"**, klinik karar verme süreçlerinde bilimsel kanıtın önemine odaklanmaktadır. Travma bilgili bakım ve bakımın sürekliliği, doğumda ebe liderliğinin maternal sonuçlarla ilişkisi ve kadınların doğum deneyimlerini nasıl hatırladıkları gibi konular aracılığıyla bakımın yalnızca klinik çıktılarla değil, kadınların deneyimleri ve öznel gereksinimleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

"Ebelikte Dijital Dönüşüm ve Teknoloji" ana teması, mesleğin eğitim ve uygulama alanlarında ortaya çıkan yenilikleri görünür kılmaktadır. Sanal ve artırılmış gerçeklik ile simülasyon teknolojileri, mobil sağlık ve tele-ebelik uygulamaları, giyilebilir teknolojilerle maternal-fetal izlem ve yenidoğan bakımında kullanılan teknolojik çözümler bu bölümün odağını oluşturmaktadır. Bu başlıklar, teknolojinin ebelik bakımına katkı potansiyelini değerlendirirken insan odaklı bakımın korunmasının önemini de gündeme getirmektedir.

"Maternal ve Perinatal Bakımda Güncel Yaklaşımlar" kapsamında normal doğumun desteklenmesi, doğum ağrısının farmakolojik olmayan yöntemlerle yönetimi, perinatal ruh sağlığı, emzirme ve anne-bebek bağlanması gibi bakımın temel alanları ele alınmaktadır. Adölesan gebelerde emzirme öz-yeterliliği ve emzirme başarısının desteklenmesine yönelik yaklaşımlar da bu bütüncül çerçeveyi tamamlamaktadır. Böylece gebelikten doğum sonu döneme uzanan süreçte bireyselleştirilmiş ve süreklilik gösteren ebelik bakımının farklı yönleri bir araya getirilmektedir.

“Sürdürülebilirlik, Afetler ve Geleceğin Ebeliği” ana teması altında yer alan iklim değişikliği ve maternal-perinatal sağlık ile sürdürülebilir ve yeşil ebelik uygulamaları, sağlık hizmetlerinin çevresel boyutuna dikkat çekmektedir. Anne ve yenidoğan sağlığının korunmasının, içinde yaşanılan çevrenin ve sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliğiyle yakından ilişkili olduğu düşüncesi bu bölümün temel çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Son ana tema olan **“Sağlıkta Dijital Dönüşüm ve Ebelikle Kesişen Disiplinlerarası Yaklaşımlar”**, ana-çocuk sağlığında dijital sağlık ve yapay zekâ tabanlı uygulamalar ile dijital sağlık okuryazarlığı, etik, mahremiyet ve sağlıkta eşitsizlikler konularını bir araya getirmektedir. Böylece dijitalleşmenin yalnızca teknik bir gelişme olmadığı; güven, etik sorumluluk, veri güvenliği ve hizmetlere eşit erişim boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiği ortaya konulmaktadır.

Bu kitabın, ebelik alanında çalışan akademisyenlere ve klinisyenlere, lisans ve lisansüstü öğrencilere, ayrıca kadın, anne ve çocuk sağlığıyla ilgilenen diğer sağlık profesyonellerine yararlı bir başvuru kaynağı olmasını diliyoruz. Farklı konu başlıkları altında bir araya gelen bilimsel katkıların, yeni araştırmalara ve nitelikli bakım uygulamalarına zemin hazırlamasını umut ediyoruz.

Kitabın hazırlanmasına bilgi, emek ve deneyimleriyle katkı sunan tüm bölüm yazarlarımıza ve yayın sürecinde destek veren herkese içtenlikle teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Reyhan Aydın Doğan
Dr. Öğr. Üyesi Sebahat Hüseyinoğlu
Editörler

1. BÖLÜM

NORMAL DOĞUMUN DESTEKLENMESİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Aleyna YILDIZ[1]
Yaren Buse CANTİMUR[2]

1. Giriş

Doğum, kadınların yaşamında fizyolojik ve psikolojik açıdan önemli bir süreç olmakla birlikte, son yirmi yılda doğum sürecinde uygulanan tıbbi müdahalelerin giderek arttığı görülmektedir. Doğum eylemini başlatmaya ve hızlandırmaya yönelik müdahalelerin giderek artması, doğum sürecinin tıbbileşmesinin hız kazanmasına katkıda bulunmuştur. Bu durumun en somut göstergelerinden biri sezaryen oranlarındaki artıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2010-2018 yılları arasında dünya genelindeki sezaryen oranının %21,1 olduğunu bildirmiştir. 2030 yılına kadar bu oranının %28,5'e çıkması öngörülmektedir (DSÖ, 2018). Türkiye'de ise sezaryen doğum oranının %63,7 düzeyinde olduğu bildirilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2024). Sezaryen oranlarındaki bu yüksek oranlar, normal doğumun desteklenmesine yönelik kanıta dayalı yaklaşımların önemini ortaya koymaktadır.

Doğumun medikalleştirilmesine yönelik yaklaşımlarda son on yılda ulusal ve uluslararası literatürde doğum bakımına ilişkin yaklaşımlarda önemli değişimler yaşanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2018 yılında yayımlanan ve doğum eylemi bakımına yönelik 56 kanıta dayalı öneriyi içeren kılavuz, kadın merkezli ve bütüncül bir bakım anlayışını benimsemekte ve doğum deneyiminin niteliğinin önemini vurgulamaktadır. Bu bakım modeli, kadınların pozitif bir doğum deneyimi yaşama isteğini; doğum sürecinde sürekli duygusal destek almayı, yetkin sağlık personeli eşliğinde klinik ve psikolojik açıdan güvenli bir ortamda sağlıklı bir bebek dünyaya getirmeyi ve

[1] Arş.Gör., Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID: 0009-0000-3642-0750.
[2] Arş.Gör., Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID: 0009-0009-6224-352X.